

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZEW/500/3 -1/2011/MP

Warszawa, 12 stycznia 2011 roku

**Pani
Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej**

Szanowna Pani Minister,

pragnę zwrócić uwagę Pani Minister na problem braku uregulowań prawnych w zakresie standardów higieniczno-sanitarnych dotyczących przedszkoli, a mianowicie określenia wielkości powierzchni sali przypadającej na dziecko oraz zapewnienia odpowiedniej liczby urządzeń sanitarnych.

Z uzyskanych informacji wynika, iż w przypadku wielkości powierzchni przypadającej na 1 dziecko w przedszkolu, ustalone przez organy sanitarne normy (2 m² lub 2,5 m² na dziecko) wydawane są jedynie w formie zaleceń i odnoszą się przede wszystkim do nowoprojektowanych i budowanych przedszkoli. Brak obligatoryjnego charakteru tej normy skutkuje tym, iż tylko niektóre przedszkola spełniają ww. zalecane standardy. W celu zagwarantowaniu jak największej liczbie dzieci dostępu do edukacji przedszkolnej, możliwie niskimi kosztami finansowymi, wiele przedszkoli nie spełnia zaleceń co do wielkości powierzchni.

Jak poważny jest to problem świadczą wyniki ostatniej kontroli, przeprowadzonej z mojego upoważnienia w przedszkolu niepublicznym – w sali o powierzchni ok. 17 m² w dniu kontroli przebywało 15 dzieci (na liście w dzienniku zajęć zapisanych było 22 dzieci).

Pragnę przy tym zwrócić uwagę, iż problem ten również dotyczy przedszkoli publicznych. Zapis w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624) mówiący o tym, iż liczba dzieci w oddziale przedszkolnym nie

może przekraczać 25 dzieci – bez określonych standardów co do wielkości powierzchni sali – nie daje gwarancji zapewnienia dzieciom właściwych warunków higieny i bezpieczeństwa.

Liczbę urządzeń sanitarnych określa § 84 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.), który stanowi, iż w budynku użyteczności publicznej (przez co należy również rozumieć budynek przeznaczony na potrzeby oświaty) w ustępach ogólnodostępnych powinna przypadać co najmniej jedna umywalka na 20 osób, co najmniej jedna miska ustępowa i jeden pisuar na 30 mężczyzn oraz jedna miska ustępowa na 20 kobiet, jeżeli przepisy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy nie stanowią inaczej.

Z powyższego zapisu wynika, iż przepisy rozporządzenia w zakresie liczby urządzeń sanitarnych wyznaczają te same normy – zarówno dla osób dorosłych, jak i dla dzieci. Moim zdaniem, taki sposób uregulowania przedmiotowej materii nie jest korzystny dla dzieci, zwłaszcza tych najmłodszych (do przedszkola może być przyjęte dziecko nawet w wieku 2,5 lat). Ponadto należy zaznaczyć, iż w myśl § 2 ust. 1 przepisy niniejszego rozporządzenia stosuje się przy projektowaniu, budowie i przebudowie oraz przy zmianie sposobu użytkowania budynków. W związku z powyższym, zastosowania § 84 ust. 2 nie ma w przypadku użytkowanych przedszkoli już istniejących przed wejściem w życie przepisów ww. rozporządzenia.

Jednocześnie, pragnę zauważyć, iż w § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 maja 2009 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. Nr 83, poz. 693) zostały określone zarówno standardy co do wielkości powierzchni przypadającej na dziecko, jak i liczby urządzeń sanitarnych. Niestety, normy odnoszą się jedynie do punktów przedszkolnych i zespołów wychowania przedszkolnego.

Mając powyższe na uwadze, nie mogę zgodzić się z sytuacją, gdy warunki sanitarne pobytu dzieci są różnicowane w zależności od formy edukacji przedszkolnej, z której one korzystają. Uważam, iż zarówno w przedszkolach, jak i w innych formach wychowania przedszkolnego należy bezwzględnie zagwarantować wysoką jakość higieny i bezpieczeństwa.

W związku z powyższym, na mocy art. 10a ust. 1-3 oraz art. 11 ust. 2-3 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), zwracam się do Pani Minister z prośbą o podjęcie prac legislacyjnych nad wypracowaniem standardów sanitarnych dla przedszkoli publicznych i niepublicznych.

Z wyrazami szacunku
Marek Jankowski

Do wiadomości:
Pan Jan Orgelbrand
Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego
ul. Długa 38/40
00-238 Warszawa

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DZSE-3-ER-045-2/11

Warszawa, 2011-01-26

Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

Panie Ministrze

w odpowiedzi na Pana wystąpienie z dnia 12 stycznia b.r. (nr ZEW/500/3-1/2011/MP), dotyczące braku uregulowań prawnych w zakresie standardów higieniczno-sanitarnych przedszkoli tj. określenia wielkości powierzchni sali przypadającej na dziecko oraz zapewnienia odpowiedniej liczby urządzeń sanitarnych, uprzejmie wyjaśniam:

Przepis art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), zobowiązuje organ prowadzący szkołę/przedszkole lub placówkę do zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki oraz wyposażenia szkoły/przedszkola lub placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania i programów wychowawczych.

Instrumentem określającym organizację pracy przedszkola jest statut przedszkola, spełniający warunki określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w *sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół* (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.).

Statut przedszkola określa m.in.:

- cele i zdania przedszkola wynikające z przepisów prawa,
- sposób realizacji zadań przedszkola, z uwzględnieniem wspomagania indywidualnego rozwoju dziecka i przygotowaniu go do nauki w szkole,
- sposób sprawowania opieki nad dziećmi w czasie zajęć w przedszkolu oraz w czasie zajęć poza przedszkolem.

Równocześnie, zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o *systemie oświaty*, to dyrektor przedszkola m.in. kieruje działalnością przedszkola, sprawuje nadzór pedagogiczny, sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez przedszkole.

Zarówno w szkole podstawowej, jak i w przedszkolu obowiązują przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach* (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, z późn. zm.).

Zgodnie z ww. rozporządzeniem dyrektor zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w przedszkolu (publicznym i niepublicznym), a także bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez przedszkole poza obiektami należącymi do tych jednostek.

Jednocześnie wyjaśniam, iż podstawową jednostką organizacyjną przedszkola jest oddział obejmujący dzieci w zbliżonym wieku, z uwzględnieniem ich potrzeb, zainteresowań, uzdolnień, rodzaju i stopnia niepełnosprawności.

Zgodnie z § 5 ust. 2 cyt. załącznika nr 1 do rozporządzenia *w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych*, liczba dzieci w oddziale przedszkolnym nie może przekraczać 25. Natomiast w oddziale integracyjnym w przedszkolu ogólnodostępnym od 15 do 20, w tym od 3 do 5 dzieci niepełnosprawnych.

Zgodnie z § 13 ust. 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. *w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół* (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.) dyrektor powierza poszczególne oddziały opiece jednego lub dwu nauczycieli zależnie od czasu pracy oddziału lub realizowanych zadań oraz z uwzględnieniem propozycji rodziców.

Jednocześnie przepis § 5. ust. 2 powyższego rozporządzenia określa, iż liczba dzieci w oddziale przedszkolnym nie może przekraczać 25. Natomiast w oddziale integracyjnym w przedszkolu ogólnodostępnym od 15 do 20, w tym od 3 do 5 dzieci niepełnosprawnych.

Powyższy przepis, określając maksymalną liczbę dzieci w oddziale przedszkolnym do 25, pozwala na stworzenie optymalnych warunków, niezbędnych do ich wszechstronnego rozwoju.

Przepis określający górną granicę ilości dzieci w grupie uwzględnia właściwe warunki bezpieczeństwa i higieny dzieci przebywających pod opieką nauczyciela.

Równocześnie dodaję, iż pomoc nauczyciela zatrudnia się obligatoryjnie w przedszkolu specjalnym dla dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym, z niepełnosprawnością ruchową, z autyzmem i z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Należy również mieć na uwadze, iż zgodnie z art. 31 ust. 1 cyt. ustawy *o systemie oświaty* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz.2572, z póź. zm.), nadzór pedagogiczny m.in. nad przedszkolem w szczególności w zakresie: zgodności zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami, realizacji podstawy programowej, przestrzegania statutu szkoły, przestrzegania praw dziecka oraz zapewnienia dzieciom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki sprawuje kurator oświaty.

Dodatkowo informuję, iż w lutym b.r. wchodzi w życie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 grudnia 2010 r. *w sprawie podstawowych warunków niezbędnych do realizacji przez szkoły i nauczycieli zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz programów nauczania* (Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 23), zgodnie z którym m.in. obiekt szkolny/przedszkolny powinien:

1) posiadać pomieszczenia do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, które spełniają wymagania dla pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi,

2) spełniać warunki techniczne i lokalizacyjne

- określone w przepisach rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.).

Szkoły/przedszkola powinny być wyposażone w pomoce dydaktyczne i sprzęt umożliwiające realizację zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne, powinno umożliwiać realizację szkolnego zestawu programów nauczania, a w przedszkolu - przyjętego programu wychowania przedszkolnego.

Jednocześnie, obowiązujące przepisy nie określają minimalnej powierzchni przypadającej w przedszkolu na jedno dziecko. Zasady te wynikają z ogólnych przepisów *prawa budowlanego*, w zakresie kubatury pomieszczenia, a tym samym jego wentylacji. Wg zalecanych przez sanepid norm w przedmiotowym zakresie, na jedno dziecko w przedszkolu powinno przypadać ok. 2,5 - 3 m² powierzchni.

Reasumując, równocześnie należy podkreślić, iż w opinii wielu środowisk zajmujących się wychowaniem przedszkolnym, jak i w ocenie Posłów, których interpelacje przesyłane są do Ministerstwa Edukacji Narodowej, wymogi higieniczno-sanitarne dotyczące przedszkoli są zbyt restrykcyjne np. w porównaniu z innymi formami wychowania przedszkolnego i w związku z tym, wnioskuje wręcz o ich liberalizację.

Z poważaniem
w/z MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU
Zbigniew Włodkowski